

Opregte

HAARLEMSCHE

van

Maandagsche
C O U R A N T
10 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feesdagen, uitgegeven. — Prijs: f 5 in de drie maanden.

WEENEN, 5 November.

Het diplomatiek verkeer tusschen den minister v. Buol en den franschen gezant de Bourqueney levert nog geene blijken op van eenige verkoeling. De laatstgenoemde staatsman hecht steeds aan de beginselen van den heer Drouin de l'Huys, den bewerker van de alliantie tusschen Frankrijk, Engeland en Oostenrijk. Men doet daarbij opmerken, dat sedert het aftreden van den heer Drouin de l'Huys het zwaarte-punt van de europesche staatkunde van Parijs naar Petersburg is overgebracht.

— Bijzondere berigten uit Konstantinopel melden, dat, hoe zonderling het ook moge luiden, het niettemin waarheid is, dat het aftreden van den turkschen bewindsman Ali-bassa het gevolg is geweest van het bedrijf van de fransche en de russische gezanten. Men had zich in Parijs voorgesteld, dat men ten alle tijde op Ali-bassa zou hebben kunnen rekenen; inzonderheid, wat betreft de ontruiming der vorstendommen en de vereeniging derzelve tot eenen Staat, en het schijnt ook, dat de turksche minister in dat opzigt toezeggingen had gedaan, die hij niet heeft kunnen vervullen, en dat hij, gedrongen wordende om woord te houden, liever zijne betrekking heeft willen nederleggen dan voorstellen aan den Sultan doen, die in strijd waren met de belangen van den turkschen Staat.

Wat de beraadslagingen betreft van de divans van Molavie en Wallachije, zoo wordt bevestigd, dat aan de leden dezer Vergaderingen bepaaldelijk is verboden om zich met het vraagstuk eener vereeniging tot eenen Staat in te laten. De beraadslagingen van de in Weenen vereenigde commissie voor de regeling van de belangen van de aan den Donau gelegene Staten zijn begonnen.

VAN DEN RIJN, 7 November.

Naar men verneemt, heeft de Deutsche Bondsvergadering in hare zitting van gisteren, naar aanleiding van het verslag der commissie, met het onderzoek belast van het voorstel van Pruisen, betreffende de aangelegenheden van Neufchâtel, dit voorstel eenstemmig aangenomen.

PARIS, 6 November.

Het Journal des Débats behelst heden weder een betoog van den heer de Sacy over de aangelegenheden van Neufchâtel. Volgens dien staatkundigen schrijver heeft de Koning van Pruisen onmiskenbare regien op dat vorstendom, doch moet men niet uit het oog verliezen, dat sedert het jaar 1848 een toestand is ontstaan, welke ook in Neufchâtel eenen invloed heeft uitgeoefend, welken men, in 't belang van den vrede en de goede verstandhouding, moet erkennen. Het is eene waarheid, dat de gebeurtenissen van 1848 tot eene grenzenloze verwarring aanleiding hebben gegeven, zoodat de destijds ontstane toestand reeds in zijnen oorsprong onwettig en onregelmatig is; maar het is ook waar, dat die toestand nu acht jaren heeft aangehouden en gedurende dat tijdperk nieuwe belangen heeft doen geboren worden, welke niet inogen en ook niet kunnen worden veronachtzaamd. In stede van zich van weerskanten te beroepen op verkregene regten, die dan ook niet kunnen worden worden betwist, zou men, naar de meening van den heer de Sacy, beter doen met nategaan, in hoever men van die regten afstand kan doen, tot vermindering van botsingen en verwikkelingen, welke vooral in het hart van Europa zoo ligtelijk tot eene algemeene uitbarsting aanleiding kunnen geven.

De heer de Sacy meent voort 't overige te kunnen verzekeren, dat de pruisische Regering allezins tot toegeeflijkheid gestemd is. Er worden hier echter personen gevonden, die het in dezen niet eens zijn met den genoemden staatkundigen schrijver.

— Bijzondere berigten uit Madrid gewagen van onderhandelingen tusschen de spaansche en pausselijke Regeringen, tot herstel der vroegere betrekkingen. De eerste daartoe strekkende stappen zouden van het bewind te Rome zijn uitgegaan, 't welk zich, onder anderen, bereid had verklaard om de geldigheid te erkennen van den eigendoms-overgang der gedurende de twee laatste jaren verkochte geestelijke goederen. — Sommige meenen aan de grondheid dezer opgaaf te moeten twijfelen, omdat het voor niet mogelijk gehouden kan worden, dat Rome, na de vroeger afgelegde verklaringen, pogingen zou hebben aangewend tot herstel van betrekkingen op een door den II. Stoel ten nadrukkelijkste afgekeurd beginsel.

PARIS, 7 November.

De Moniteur is heden in 't licht verschenen met eene nota, in het niet officieel gedeelte, in antwoord op het betoog van den Constitutionnel. Dat antwoord luidt in de hoofdzaak aldus:

„De Constitutionnel behelst in zijn nummer van den 5den dezer maand een artikel over een betwist punt der buitenlandse staatkundige aangelegenheden, waartegen de Moniteur moet opkomen, omdat het den schijn niet mag hebben, alsof het van de Regering is uitgegaan. Door het bezigen van bittere bewoordingen en kwetsende zinneden toch wordt de beslissing van een vraagstuk niet in de hand gewerkt.

„Engeland en Frankrijk hebben gezamenlijk den oorlog gevoerd en den vrede gesloten. Beide mogendheden zijn eenstemmig omtrent de groote staatkundige vraagstukken. Slechts omtrent een enkel punt van ondergeschikt belang zijn zij verdeeld. Het is thans eenig en alleen de vraag, of dat verschil zal worden uitgemaakt door de Conferentie, of wel langs den diplomatieken weg, vóór de bijeenkomst dezer Vergadering.

„De Regering is overtuigd, dat het bezwaar weldra zal

zijn uit den weg geruimd, zonder dat de engelsch-fransche alliantie zal worden verzwakt, of dat inbreuk zal worden gemaakt op geslotene overeenkomsten.”

Daargelaten de vraag, in hoever het maken van inbreuk op het tractaat van 30 Maart, waarvan thans Engeland zoowel als Oostenrijk wordt beschuldigd, als een ondergeschikt punt moet worden beschouwd, verdient het vermelding, dat het artikel in den Constitutionnel, volgens sommige dagbladen, wordt aangemerkt als het werk van graaf Walewski, van wiens vervanging als minister van Buitenl. Zaken dezer dagen bij geruchte is gewaagd.

De Moniteur meldt nog, dat de graaf v. Kisseleff den 4den November den Keizer te Compiègne een eigenhandigen brief van Keizer Alexander heeft ter hand gesteld.

— Het blijkt uit de laatste hier onvangene berigten uit Madrid, dat het spaansche ministerie een belangrijken maatregel heeft genomen, welke evenwel, als men den geest nagaat, in welken de tegenwoordige administratie tot dusver werkzaam is geweest, wel geene bevreemding kan baren. Bij besluit, uitgevaardigd in het officiële spaansche dagblad, wordt de drukpers weder onderworpen aan de wetgeving, welke op dat stuk in het jaar 1845 bestond. Deze maatregel is een natuurlijk gevolg van het besluit ter weder-invoering der Constitutie, welke destijds in werking was. De door het officiële dagblad aangekondigde maatregel heeft evenwel slechts een voorloopig karakter, vermits van wege de bewindslieden ter kennis van het publiek is gebracht, dat de wet van 1845 van toepassing zal zijn tot dat nieuwe verordeningen door de Cortes op dat stuk zullen zijn vastgesteld.

In Madrid begon men zich meer en meer bezig te houden met het tijdstip, waarop de Cortes weder zouden vergaderen. Bij geruchte werd verzekerd, dat de ministers voornemens waren om die Vergadering spoedig bijeen te roepen. In elk geval zou de opheffing van den op Spanje drukken den staat van beleg de uitvaardiging van het besluit ter oproeping der Cortes voorafgegaan.

— Het ontgaat hier de aandacht niet, dat het te Londen uitkomende dagblad, 't welk bekend staat als het orgaan van den minister lord Palmerston, zich bezighoudende met het verschil over Bolgrad en het Slangen-eiland, beweert, dat, nademaal het Parijssche Congres de zaak reeds heeft uitgemaakt, de nieuwe Conferentie niet bevoegd zou zijn om overtegaan tot de herziening van het werk der eerste diplomatieke Vergadering. In het Journal des Débats wordt aangemerkt, dat over het vraagstuk reeds zooveel is te berde gebracht, dat de stof inderdaad als uitgeput kan worden beschouwd, maar dat men niet dit het oog behoort te verliezen, dat hier geene spraak is van eene herziening van het parijsche tractaat, maar van de uitlegging dezer overeenkomst, wat de twee betwiste punten aangaat. Twee der belanghebbende partijen hebben verschil over den inhoud van het tractaat. Wie nu heeft het regt om te zeggen, welke de bedoeling van dezen inhoud is? Natuurlijkerwijze is dat de magt, welke het tractaat heeft ontworpen en vastgesteld, te weten, het Congres zelf. Deze meening steunt, volgens de Débats, volstrekt niet op willekeur; zij is geheel overeenkomstig met de eenvoudigste, de eerste regelen van wetgeving en regtsvordering: „die de wet maakt, is bevoegd dezelve uitleggen (Ejus est interpretari legem, cujus est condere).”

— De Regering heeft het verlof, 't welk is verstrekt in den afgelopen zomer aan 90,000 man der ligtingen van 1851, 1852 en 1853, met nog zeven maanden verlengd. Dit, in verband met het slot der laatste nota in den Moniteur, wordt door velen beschouwd als een geruststellend blijk, dat de bewindslieden hier volstrekt nog niet bevreemd zijn voor ernstige verwikkelingen.

LONDEN, 6 November ('s avonds.)

Het dezer dagen in het parijsche half-officiële dagblad le Constitutionnel geplaatste betoog, betreffende de moeilijkheden, die de uitvoering van het vredes-tractaat van Maart jl. oplevert, hetwelk een zeer onvriendelijken, zoo niet vijandigen geest tegen Engeland en Oostenrijk ademt, heeft hier, gelijk te bevroeden is, een zeer ongunstigen indruk gemaakt. — Ons ministerieel avondblad, de Globe, behelst heden eene redenering over dat stuk, waarin hoofdzakelijk verklaard wordt, dat het besluit van Engeland en Oostenrijk om de Zwarte-zee en de vorstendommen nog niet te ontruimen, nademaal Rusland niet aan het vredes-tractaat voldoet, genomen is met volkomen goedvinden van Turkije en geheel in 't belang van de onafhankelijkheid van dat land; dat hetzelfde alzoo volkomen strookt met de staatkunde ook van Frankrijk en met het doel, waartoe de laatste oorlog ondernomen en gevoerd is; dat in Frankrijk zeker wel personen gevonden worden, welke zeer ontevreden zijn over dezen loop van zaken, maar dat gewis de Keizer en zijne staatslieden, welke in zijne inzigten deelen, daarvoor niet behooren, en dat het dus ook geenszins te denken is, dat die Vorst den even dwazen als bitsen uitval van den Constitutionnel zal goedkeuren.

Met deze beschouwing stemt overeen hetgeen door den correspondent der Globe uit Parijs gemeld wordt. Deze berigtgever verzekert, dat het bewuste artikel van le Constitutionnel, 't welk ook te Parijs groot opzien gebaard en eene daling van den prijs der fondsen te weeg gebracht heeft, geenszins de gevoelens van het fransche gouvernement uitdrukt. Men verwachtte dan ook, dat de fransche Regering, door het geven van eenige opheldering, den slechten en verkeerden indruk, dien het artikel gemaakt had, zou trachten uitteewissen.

Volgens den parijschen berigtgever van de Times, zou het artikel van den Constitutionnel wel degelijk van den kant van het fransche gouvernement afkomstig zijn, te

weten, van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, en oorspronkelijk nog scherpere uitdrukkingen behelst hebben, die men echter bij de plaatsing in het dagblad weggeleten of verzacht heeft. Intusschen stelt ook deze berigtgever het als twijfelachtig, of het artikel wel de gevoelens van den franschen Keizer, ja zelfs die van het fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken uitdrukte.

— De Times behelst heden eene redenering over de jongste verandering van het turksche ministerie, waarbij Reschid-bassa weder aan het bestuur gekomen is, ten betooge, dat die gebeurtenis geheel in het belang van Turkije is, als moettende strekken, niet om de bijzondere belangen van Engeland en Oostenrijk te bevorderen, maar om, tegenover de listige en oneerlijke bedoelingen van Rusland, de getrouwe uitvoering van het vredes-tractaat te verzekeren.

„Het is dwaas (dus spreekt o. a. de Times) ten dezen van bijoormerken van Engeland te gewagen. Een maatregel, die door Oostenrijk en Turkije, twee aan Rusland grenzende mogendheden, gewenscht en ondersteund wordt, moet ten laatste blijken regtmatic en voor Turkije voordelig te wezen. Het is genoeg bekend, dat in de laatste jaren weinig overeenstemming tusschen de hoven van Londen en Weenen bestond. Wat heeft dan nu deze twee mogendheden vereenigd? Louter de trouweloosheid en de veroveringszucht van Rusland. In den tegenwoordigen stand van zaken zou wankeelmogelijkheid de noodlottigste gevolgen hebben. Engeland blijft bij zijn vast besluit om de russische veroveringszucht tegentegaan, waar zij zich ook mogt openbaren. Dit gewichtige doel zal het best bereikt worden met de hulp en den goeden wil van Frankrijk, en daarom stelt de britsche bevolking thans even veel prijs op de fransche alliantie, als tijdens het voeren van den oorlog. Maar onze staatkunde moet zich gelijk blijven, hetzij wij bondgenooten hebben, of alleen staan, en ieder is onze vriend, die ons in het volgen van die staatkunde bijstaat. Daarom moeten wij ons verheugen in de jongste verandering van het turksche bestuur, en wij vertrouwen, dat Reschid-bassa met waardigheid en standvastigheid het bewind zal voeren tot dat de tegenwoordige moeilijkheden voorbijgegaan zullen zijn.”

— Met eene stoomboot, den den 25sten October van Quebec vertrokken is, zijn te Liverpool berigten uit Nieuw-York en uit Nieuw-Orleans van den 22sten aangebracht, waarin bijzonderheden worden medegedeeld van een belangrijk gevecht, hetwelk in Nicaragua tusschen de troepen van Walker en die van zijne verbondene tegenstanders heeft plaats gehad. Vernemende, dat de vijand met 4000 man op Massaya aanrukte, is Walker, met 1000 zijner Americanen, uit Grenada hun tegemoet getrokken, en heeft den 12den October bij de eerstgenoemde stad een langdurig gevecht plaats gehad, waarbij de geallieerden ten laatste verdreven zijn. Intusschen heeft eene afdeling der vijandelijke troepen, bestaande uit Guatemalanen en inboorlingen, ten getale van 1400 man, zich voor Grenada vertoond. Dit vernemende is Walker ijlings van Massaya naar Grenada teruggekeerd, en heeft hij den 13den den vijand, die de stad blokkeerde, aangetast en tot den terugtocht genoodzaakt. De vijandelijke troepen hebben bij die gelegenheid, naar men meldt, 1100 man verloren, benevens hun geschat, en hunne aanvoerders zijn krijgsgevangen gemaakt. Het verlies van Walker zou slechts uit 16 doden en 30 gekwetsten bestaan hebben; hij was nu voornemens om tegen Leon, den hoofdzetel van zijne tegenstanders, op te rukken.

De berigten uit Nieuw-York van 22 October schijnen geen belangrijk staatkundig nieuws te bevatten.

— Berigten van de Kaap de Goede-Hoop van 3 October (en dus in den ongemeen korten tijd van 32 dagen naar Liverpool overgebracht met het stoomschip Imperatrix) melden, dat het aan de grenzen van het Kafferland rustig bleef. Intusschen waren in den laatsten tijd de garnizoens-plaatsen en versterkte punten bij de grenzen van meer troepen en van de noodige middelen tot verdediging voorzien.

— Volgens berigt van Malta 31 October, lag toen het eskader van den admiraal Dundas daar nog in de haven. — Bij de aardbeving, die den 12den October verscheidene plaatsen in de Levant geteisterd heeft, zijn, naar men meldt, op Kandia ruim 500 menschen omgekomen; op het eiland Rhodes een honderdtal; op Halki, Cassos en Scarpento 150.

— De beurs was heden flauwer: de 3 pc. gecons. resc. 93½ à 1.

LONDEN, 7 November.

De minister, lord Palmerston heeft met de leden van zijn gezin, de stad Manchester bezocht en is aldaar door de stedelijke overheid, zoo wel als door de menigte met de meeste eerbewijzen en vreugdebetooning ontvangen. — Hij is, namens den gemeente-raad, de Kamer van Koophandel en de Handelsvereenigingen verwelkomd. Bij zijne antwoorden heeft hij [gelijk reeds door den telegraaf is medegedeeld] zijne overtuiging te kennen gegeven, dat het behoud van den gesloten vrede afhankelijk moest worden geacht van de meerdere of mindere trouw en naauwgezetheid, met welke Rusland de daarbij gestelde voorwaarden dacht natekomen.

De minister heeft zich terzelter tijd met kracht van redenen doen kennen als een onverzettelijke voorstander van de vrijheid van den handel, voor welke wijlen R. Peel de gronden heeft gelegd, en welke die beroemde staatsman het eerst in Engeland heeft toegepast. Hij heeft echter zijn genoegen niet ontevinsd over de bevinding, dat de zoo heftige strijd over dit beginsel, 't welk zoo lang de volkeren van elkander heeft afgescheiden, meer en meer afneemt, en dat in dit opzigt de waarheid wordt gehuldigd, niet alleen door de kracht der bewijzen, als door de verkregene ondervinding.

Omtrent de bescherming, welke men aan britsche onderdanen in vreemde landen verschuldigd is, heeft lord Palmerston te kennen gegeven, dat Engeland daar steeds

grooten prijs op heeft gesteld; dat deswegens verwikkelingen kunnen ontstaan, zoowel met groote, als met minder magtige Staten; — dat men dienaangaande voor geene belangrijke bezwaren met magtige mogendheden behoeft beducht te zijn, omdat in deze het gevoel van regt en onrecht, en het onderscheid tusschen waarheid en onwaarheid zich spoedig doet kennen, maar dat er ook andere zijn, alwaar dit niet het geval is, en dat, indien men die Staten daarover aanspreekt, men zich dit geenszins veroorlooft omdat zij zwak zijn, maar omdat zij misbruik maken van hunne zwakheid en zich voorstellen, dat men hen juist uit dien hoofde ongemoeid zal laten.

— De Times meldt het navolgende uit Parijs: „Den 6den heeft te Compiègne een Raad van ministers plaats gehad. Daarin is overwogen de toestand van Parijs, de gedelijke aangelegenheden, de blijken van de ontevredenheid der menigte. De prefect van Politie heeft beweerd, dat er wel eenige grond voor deze ontevredenheid aanwezig was, en dat de vrees der fabriekmeesters voor eene wijziging der tarieven van regten daartoe kon hebben medegewerkt. Het blijkt niet, dat er eenig besluit is genomen.”

BRUSSEL, 7 November.

Gisteren heeft een Kabinetraad plaats gehad in het hôtel van den generaal Greindl, den minister van Oorlog, in welken, naar wordt verzekerd, eenige zinsneden der aanspraak, waarmede dingsdag de zitting der Kamers zal worden geopend, zijn vastgesteld. Onder anderen zijn de bewindslieden overeengekomen omtrent hetgeen door den Koning zal worden gezegd betreffende het onderwijs, de openbare liefdadigheid, de Julij-feesten en de wijziging der handelswetgeving.

Het ministerie is tot het besluit gekomen om een krediet van 1½ miljoen fr. aan te vragen, als een vast subsidie tot verbetering van den toestand der in ondergeschikte betrekkingen werkzaam zijnde Staatsambtenaren.

Van eene liberale zijde wordt verzekerd, dat de beraadslaging over de koninklijke aanspraak aanleiding geeft tot zeer levendige woordenwisselingen, waaruit blijkt, dat er onder de leden van het ministerie groot verschil van gevoelen bestaat. Van dien kant worden de heeren de Decker en graaf Filain voorgesteld als de gematigde bewindslieden, die zich zouden hebben beklagd over achterhoudenheid van de meerderheid in het ministerie en zelfs zouden hebben te kennen gegeven, dat, ingeval die meerderheid niet meer bepaaldelijk uitkwam voor hetgeen zij wilde, zij den Koning hun ontslag zouden aanvragen. Als de felste tegenstanders van de beide ministers worden genoemd vooreerst de heer Mercier, de minister van Financien, die den heer de Decker den tegenstand niet kan vergeven, welke door dezen tegen de vestiging van het Credit mobilier is geboden, en verder de heer Nothomb, die geene bepaalde aanleiding tot tegenstand opgeeft, maar die verdacht wordt gehouden van te handelen in 't belang van zijn broeder, den gezant te Berlijn, welke wellicht tot minister zou worden benoemd, ingeval eener aftreding der heeren de Decker en Filain. — Thans reeds gaat er een noodkreet op in de liberale dagbladen over de mogelijkheid van een ministerie, in 't welk twee leden van het geslacht Nothomb zitting zouden hebben.

De reis van graaf Filain naar Rome wordt tegengesproken door een dagblad, 't welk de dagen opgeeft, waarop die bewindsman tot 23 October is gezien te Carlsruhe, Frankfort, Coblenz, Mentz en Siegburg. Dat blad erkent evenwel, dat men daar het spoor van den minister is kwijt geraakt.

— Het parijssche ultramontaansche hoofd-organ *l'Univers* twijfelt aan de echtheid van de onlangs door de dagbladen medegedeelde instructie van den roomschen grootinquisiteur. Dienaangaande leest men in dat dagblad het navolgende:

„Eene onlangs te Turin gevestigde correspondentie-dienst voor de dagbladen heeft, ten einde zich eenig aanzien te verschaffen in de oogen der dagblad-bestuurders, welke de gestedrukte stukken van die dienst ontvangen, eene zoogenaamde fransche vertaling uitgedacht van een gewaand decreet der roomsche inquisitie. Natuurlijkerwijze heeft *le Siecle* zich gehaast om dat stuk aan zijne lezers optedissen. Maar in Frankrijk maken zulke verzinselen weinig of geen indruk meer; daar te lande heeft men zich bepaald niet te zeggen, dat het zonder eenigen twijfel de roomsche inquisitie niet is geweest, die zich heeft verledigd om haar decreet in eene zoodanige taal in te kleeden. De *Siecle* heeft zich alzoo voor niet moeite gegeven. In België is men, naar het schijnt, evenwel nog in het tijdperk der kinderlijke eenvoudigheid. De revolutionaire dagbladen daar te lande hebben dat beruchte decreet voor goeden munt opgenomen en teren daarop reeds gedurende meer dan veertien dagen.”

In het genoemde ultramontaansche hoofdorgan wordt inmiddels overgenomen van door het gendsche bisschoppelijk organ *le Bien public* is medegedeeld, omtrent den geest van goedertierenheid en liefdadigheid, welken dat decreet, in de veronderstelling dat het echt is, ademt. — Men is niet weinig verlangend naar de antwoorden, welke zullen worden gegeven door de liberale en bij uitsluiting constitutionele, of zoo als zij door *l'Univers* worden genoemd, revolutionaire dagbladen hier te lande.

— Het regeringsblad vestigt de aandacht op een arrest, gewezen door het Hof te Gend, waarin is uitgemaakt, dat depots van phosphor-zwavelstokken, of zoogenaamde lucifers, behooren tot de gevaarlijke magazijnen, bedoeld bij art. 1 van het koninklijke besluit van 12 Nov. 1849. De Regering verklaart, dat thans, nu de dagbladen dagelijks opgaaf doen van onheilen, te weeg gebragt door het gebruik, of den vrijen verkoop van zulke brandmiddelen, de beslissing van het gendsche Hof de aandacht van het publiek zoowel, als van de politie-agenten, overwaardig is.

's GRAVENHAGE, 8 November.

Bij besluiten van 6 Nov., heeft Z. M. aan den heer W. F. van Otterloo, hofraad, secretaris van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, vergunning verleend tot het aannemen van het ridderkruis der orde van St. Stanislaus 2de kl., met de keizerlijke kroon, hem door Z. M. den Keizer van Rusland geschonken, en aan den heer J. Bosboom, kunstschilder te 's Gravenhage, vergunning tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der Leopoldsorde, hem door Z. M. den Koning der Belgen geschonken.

— Bij Zr. M. besluit van den 6den dezer, is de kuilkorvet *Prins Maurits der Nederlanden* met den 1sten December aanst. in dienst gesteld, met bestemming naar de West-Indien, en het bevel daarover opgedragen aan den kapitein-ter-zee G. Vogelzoot, en die hoofdofficier tevens

benoemd tot bevelhebber van 's Rijks zeemagt in de West-Indien.

De *Nijmeegsche Cour.* meldt het volgende:

„Gisteren namiddag omstreeks één uur, had alhier een trefend ongeluk plaats, door het springen van eenige granaten van 15 duim, in de gracht achter het laboratorium der artillerie, in de Ziekerpoort. Aldaar was een detachement artilleristen van het 3e regiment vesting-artillerie werkzaam met het ledigen van granaten, waarvan door een noodlottig toeval een sprong, hetwelk het springen van eenige andere tengevolge had, en waardoor twee officieren, een sergeant-majoor-vuurwerker, een sergeant en vijf kanoniers, meer of min belangrijk zijn gewond geworden. De sergeant Haase was zeer spoedig na het voorval overleden, en in den avond overleed de eerste kanonnier Jsseling, nadat hem het linkerbeen en de linkerarm waren afgezet. De beide officieren, de sergeant-majoor-vuurwerker en nog twee kanoniers, aan een van welke een been ter hoogte van de dij is afgezet, terwijl de andere eene belangrijke wond in het aangezicht heeft bekomen, verkeerden allen buiten gevaar, terwijl de overige manschappen, met uitzondering van geringe kneuzingen, zijn bewaard gebleven. De juiste oorzaak van het ongeluk kan nog niet worden vermeld, daar de toestand van eenigen der gekwetsten hun niet toelaat daarmtrent inlichtingen te geven. — Het gedrag van HH. officieren van gezondheid, van den eerst aanwezende tot den jongste, verdient, naar wij vernemen, allen lof, daar zij niet alleen bijzonder spoedig ter plaatse van het ongeluk tegenwoordig waren, maar aldaar zoowel als in het hospitaal, behalve de hulp der kunst, de meest menschlievende behandeling hebben aangeboden.”

— Berigten, nopens den uitslag van den wijnnoogst langs den Rijn en ook langs de Moesel, de Nahe, den Main ende Neckar, en uit de daaraan gelegene wijnbouwende landen, luiden, wat de hoedanigheid betreft, over 't geheel bevredigend. Belangrijke prijsvermindering wordt echter niet tegemoet gezien.

— De gezamenlijke logementshouders, welke zich ter behartiging van hunne belangen, in 's Gravenhage hebben vereenigd, hebben een adres aan Z. E. den minister van Financien vastgesteld, waarbij zij aandringen op eene herziening van de wet op het personeel, welke, zoo als zij thans bestaat, inzonderheid met betrekking tot de belasting van de deuren, vensters, haardsteden, en mobilair, zwaar en onevenredig op hun bedrijf drukt. Volgens de adressanten is het middel van patent bestemd om het bedrijf; het middel van het personeel om het vermogen van den belasting-schuldige te treffen, en kan uit dien hoofde de bestaande wet ten hunnen aanzien niet van onbillijkheid worden vrijgepleit.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 8 November. Den 7den dezer in Texel binnengekomen: de ned. oorl. kotter V. LINDER, stuurm. Noordzy, Vlissingen; *Thetis*, Pipping, Batavia, l. v. Gothenburg; *Stad Goor*, Gruppelaar, Dundee; *Cambridge*, Bell, Sunderland; *Libra*, Oostra, St. Petersburg; *Jonge Walrave*, Gnodde, Koningsbergen; *Alert*, Svendig, Assens; en uitgezeild: *Voorwaarts*, Kikkert, Suriname; *Komeet*, Dekker, Curaçao; *Wester Kwartier*, de Lange, Piraeus; *Wildeman*, Driest, Triest; *Elisabeth*, Nepperus, Newcastle; *Cassandra*, Brown, Sunderland; de stoomboot *Burgemeester Huidekoper*, Huil. Wind n. n. o.

Den 7den dezer in Helvoet binnengekomen: *Maarten van Rossem*, Rijken en Herman, van Velthoven, beide van Batavia, l. v. Brouwershaven; de stoomb. *Feyenoord*, Londen; *Margareth Potter*, Potter, Alloo; *Kate and Jane*, Bell, Middlesbro; *John and Ann*, Brau en Lord Farnham, Taylor, beide van Newcastle; *Chase*, Martin, Sunderland; *Maria Elisabeth*, Overgaauw, Bergen. Voor den wal: *Prinses Marianne*, Riemeijer, Batavia; en uitgezeild: de stoomb. *Seine*, Havre. Wind o.

Den 31sten Oct. van Genua uitgezeild: *Marianne*, Tjebbes, Batavia.

Den 10den Oct. te Seville binnengekomen: *Elisabeth*, Mooi, Marseille.

Den 29sten Oct. van Royan uitgezeild: *Stad Haarlem*, Wiersma, Hamburg.

Den 2den dezer van Cardiff uitgezeild: *Fenna*, de Boer, Porto.

Den 4den dezer van Liverpool uitgezeild: *California*, de Wijn, Melbourne; *Hillechiene*, Hooghoudt, Triest; *Etje Berg*, Post, Livorno.

Den 3den dezer te Londonderry binnengekomen: *Catharina Supkens*, Menkema, Galatz.

TAFELBAAT, 18 September. Aangaande het schip *Kaap Hoorn*, kap. Dik, van Batavia naar Rotterdam, alhier met schade binnengeloopen, wordt gemeld, dat van de lading 3000 balen koffij gelost en daarvan 500, wegens beschadigdheid, verkocht waren.

LIVERPOOL, 4 Nov. Het schip *Wakzaamheid*, kap. Lovius, van hier naar Harlingen, is op de Noordbank, bij Dublin, gestrand.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.				4½ ure.			
8 November 1856.		van	tot	van	tot	gebl.	gebl.
Ned. N.B. 5 p.	—	—	—	Out. Met. 5 p.	72½	16	3/8
W. S. 2½	62½	—	3/8	Met. 5½	81½	16	81½
„ 3	74½	—	—	„ N. 5	73½	16	73½
„ 4	93½	—	3/8	„ 5½	37½	16	37½
Am. Sd. 3½	89½	—	—	Wr. Bk. 5	—	—	—
Hl. Ms. 4½	—	—	—	„ 4 p	305	—	—
O. L. 4	—	—	—	Nap. L.B. 5	—	—	—
H. Spw. 5	—	—	—	Cert. R. 5	—	—	—
Leen. 4½ p.	—	—	—	Belg. C. 2½	—	—	—
R. Spw. 4½	—	—	—	Cert. R. 2½	51½	16	—
M. Wld. 4	—	—	—	„ 4½	—	—	—
Fr. Cert. 3	—	—	—	Den. O.L. 5	—	—	—
„ 4½	—	—	—	„ 3	—	—	—
Rusl. Obl. 5	102½	—	—	Grkl. Obl. 5	—	—	—
„ 5	101½	—	—	Brel. 2½	97½	16	—
Cert. 5	92½	—	—	24. 5	—	—	—
„ 4	84½	—	3/4	39. 5	—	—	—
„ Sd. 4	—	—	—	43. 5	—	—	—
„ N. 4	—	—	—	52. 4½	—	—	—
„ 5½	93½	—	—	Port. Obl. 3	43½	—	—
„ 55. 5	94½	—	3/16	Obl. U. 5	—	—	—
„ L. 5	—	—	—	„ C. 3 p	—	—	—
„ L. 4½	—	—	—	Sard. C. 5	—	—	—
Insch. 6	—	—	—	Peru 55. 4½	—	—	—
Cert. 6	—	—	—	U. 3	—	—	—
Polen A. 5	—	—	—	Eg. 55. 1	14½	16	—
Obl. 4 p	—	—	—	Fen. Obl. 4½	33	—	1½
Pruss. A. 32	—	—	—	„ 2	14½	—	—
A. 54. 3½ p.	201	—	—	Gren. Ob. 3	21	—	1½
Obl. L. 4½	—	—	—	„ 5	—	—	—
Spanje O. 1½	23	—	1/16	„ 3	—	—	—
Obl. 3	41	—	1/16	Mez. Obl. 3 p	20½	—	9/16
„ B. 3	37	—	3/16	N.A.P.H. 5	—	—	—
A. S. 5	—	—	—	Ph. B. 5	—	—	—
B. C. 5	—	—	—	A. B. 5	—	—	—
Oost. O.G. 5 p.	—	—	—	Orig. 5	—	—	—
„ 4	—	—	—	Louis. 5 p.	—	—	—

Amsterdam Thesaurie 5 pc. 101½. Illinois Central 85. — Beleening 5. Prolongatie 5. Disconto 5.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit Tot Nut des Obligatie-Handels. J. BRASKAMP, Pres.

De binnenl. fondsen zijn met eenigen handel goed prijshoudend gebleven; de oostenrijksche waren weder tot lageren prijs te bekomen. Het geld werd tot 5 pc. aangeboden.

WEENEN, 8 November. De 5 pc. metall. 81; zilver 7¾.

LONDEN, 8 November. De 3 pc. gecons. resc. 92½ à 93. Spanje 1½ pc. 23½ à 24. Rusland 4½ pc. 95½.

PARIS, 8 November. De 3 pc. renten 66 fr. 50. Spanje 3 pc. 38½.

GENOOTSCHAP VOOR LANDBOUW EN KRUIDKUNDE TE UTRECHT.

Het Bestuur brengt ter kennis van de Inzenders d'Antwoorden op de Prijsvraag: „Een Leesboek voor de hoogste klasse der Dorpscholen, enz. enz.”, dat ofschoon het stuk onder de spreuk: *Een Zaadkorrel*, enz., geheel van alle verdiensten onthloot werd geoordeeld, tot geen der beide ingekomene stukken de uitgeloopte prijs werd waardig gekeurd, en de beide Antwoorden op aanvraag, met opgave van de spreuk, bij den Secretaris verkrijgbaar zijn gesteld.

Namens het Bestuur, TADDEL, Secretaris.

* * De Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toezicht in Noord-Holland, residerende te Harlem, berigt bij deze, dat het EXAMEN der Candidaten in verschillende vakken der Geneeskunde, zal gehouden worden, op Woensdag den 12den November aanstaande, avonds ten 7 ure, in het St. Elizabeths of groote Gasthuis te Haarlem.

Namens dezelve: M. N. BEETS, Secretaris.

De ingang aan het Groot Heiligland zal ter toegang opend zijn.

Vijf en twintig jarige Echtvereniging van:
B. R. DE BREUK
en
E. M. NOË.
NIEUWEDIJEP, 10 November 1856.

* * Getrouwd:
Jonkh. J. H. A. von SMIDT auf ALTENSTADT S en
I. J. H. ENTE.
VEGHEL, 6 November 1856.

* * Getrouwd:
ZALT-BOMMEL, L. B. PELETIER,
7 November 1856. Weduwnaar van F. J. van Hemert, W. S. van HEMERT.

* * Getrouwd:
ZWARTSLUIS, J BECKERING VINCKERS,
8 November 1856. en
J. WESTENBRINK MEIJER.

* * ENSCHEDE, 5 November 1856. Bevallen v'een ZOON MARIA LODER — GRAMSER.
Eenige kennisgeving.

* * Heden beviel voorspoedig van een' ZOON C. B. NIESSEN, geliefde Echtgenoot van
GIJSENENIEUWKERK, J. D. van SLIJPE.
6 November 1856.

* * Voorspoedig doch ontijdig bevallen van eene welgeschapene DOCHTER, N. KAAN, geliefde Echtgenoot van
J. H. KRAMER.
WIERINGERWAARD, 6 November 1856.

* * Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON A. J. VAN DE LAAR, hartelijk geliefde Echtgenoot van
W. H. BUENINCK.
's GRAVENHAGE, Eenige kennisgeving.
6 November 1856.

* * Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, A. M. SANDERSON, geliefde Echtgenoot van
M. D. PIERA.
KAMPEN, 7 November 1856.
Eenige kennisgeving.

* * Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER MARIA ELIZABETH PEN, geliefde Echtgenoot van
A. B. DE NEFF.
AMSTERDAM, Eenige kennisgeving.
7 November 1856.

* * Heden morgen ontsliep, op het alleroverwachtst in den Heere zacht en kalm, onze geliefde Vader en Behuwer, de Heer G. PRINS, in den ouderdom van bijna 78 jaren.
C. PRINS Gzn.,
NIEKERK, uit aller naam.
5 November 1856.

Eenige kennisgeving aan Familie en Bekenden.
* * Heden overleed onverwacht onze geliefde Moeder en Behuwer-Moeder CATHARINA MENTZ, Weduwe den Heer Hendrik Scheerder, in den ouderdom van bijna 84 jaren.
JACOB ANKERSMIT.
H. C. M. ANKERSMIT — SCHEERDER.
M. W. F. SCHEERDER.
AMSTERDAM, 3 November 1856.

* * Heden ontsliep na een langdurig lijden, ten huize zijner Ouders, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot ELISA ADRIAAN HERKLOTS, in den ouderdom van 29 jaren.
ROTTERDAM, A. VORSTMAN.
6 November 1856. Wed. E. A. Herklots.
Eenige kennisgeving zoo binnen als buiten de Stad.

* * Het Algemeen Kantoor van Administratie alhier, onder Directie van STADNITSKI & VAN HEUKELOM c. s., adverteert, dat de COUPONS, van door hetzelfde uitgegevene Certificaten van Russische Fondsen, verschenen 1° Julij 1856, van heden af zullen worden betaald ten Kantore van de Ontvaang- en Betaalkas, als van 6 pCt. in Assignatiën, groot Rs. 30.— met f15.97, en van 6 pCt. in Zilver, groot Rs. 15.— met f27.96.
Amsterdam, 6 November 1856.

* * Degenen welke iets te verderen hebben van, of verschuldigd zijn aan PIETER HERMESZON BAKKER, Winkelier te Hoog-Karspel, en diens op den 23sten September 1856 aldaar overledene Echtgenoot GRIETJE BERKHOUT, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen, ten Kantore van den Notaris H. H. HESS, te Hoog-Karspel, vóór den 1sten December aanstaande. Brieven franco.

* * Al degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan HENDRIK JANS, Logement- en

Stalhouder, wonende te Bloemendaal, worden verzocht daarvan vóór den vijftienden December 1856, opgave of betaling te doen ten Kantore van den Makelaar W. J. ELSENHORST, in de Anegang, te Haarlem.

**** Aan de Diaconie-School der Waalsche Gemeente te Utrecht, wordt gevraagd:** Een ONDERMEESTER, tegen een Salaris van f 250 à f 300 'sjaars. Adres met franco Brieven, bij den Secretaris der Diaconie Dr. A. SUYCK.

**** Een ONDERMEESTER, van den 4den Rang, P. G., oud 18 jaren, in staat het Fransch te helpen onderwijzen, zag zich gaarne verplaatst. Adres, franco, onder Letter H., aan den Boekhandelaar C. VAN TUINEN, te Leerdam.**

**** T U I N M A N.**
Op een Landgoed in de Provincie Groningen, wordt gevraagd: Een bekwaam TUINMAN, ongehuwd of gehuwd zonder Kinderen, voorzien van goede Getuigschriften. Adres met franco Brieven, aan den Heer P. VAN ARNHEM, te Groningen.

**** H. H. LAND-EIGENAREN.**
Een fatsoenlijk, Christelijk Landbouwer zoekt in relatie te komen tot iemand die in het bezit is van KLEIGROND, met een goede Boerenwoning, om aldaar de *Tabaks-Cultuur* uitteoeffenen op eene eenigzins uitgebreide schaal. Eene grondige practische kennis bezittende, zoude men ook genegen zijn, die voor gemeenschappelijke rekening te doen. Het is bekend, dat bij de van jaar tot jaar klimmende prijzen der tabak, er geen gewas is, dat meer opbrengen kan en tengevolge waarvan het land meer veredeling bekomt; getuige daarvan de enorm hooge prijs, die bij verkoop bedongen wordt voor zoogenaamd Tabaksland. Men is daarom ook bereid, al naar gelang der kwaliteit van het land, daarvoor een goede pacht te geven. Een Dorp in Gelderland, aan een der rivieren gelegen, zou de voorkeur verdienen. Adres met franco Brieven onder Letter S., bij de Boekverkoopers Is. AN. NIJHOFF en ZOON te Arnhem.

**** Men zoekt spoedig eenige naauwkeurige aanwijzingen, omtrent eene geschikte PLAATS, waar vooruitzicht bestaat tot Praktijk voor een Med. Docter enz., van de P. G., welke zich tegen Mei aanstaande wenscht te vestigen. Brieven onder Letter M., bij de Boekverkoopers G. PORTIELJE & ZN., te Amsterdam.**

**** In het Diaconie Oude Vrouwen- en Kinderhuis der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te 's Gravenhage worden gevraagd:**
1°. Een EERSTE SUPPOOST;
2°. Eene ZIEKENMOEDER, beiden tusschen de dertien en vijftien jaren oud. Belanghebbenden adresseren zich franco, onder overlegging van deugdelijke bewijzen van goed gedrag, aan den Heer J. ADAMS, Boekhouder van de Diaconie Gestichten der voornoemde Gemeente, of melden zich in persoon aan op de gewone Vergadering van Regenten, welke gehouden wordt in het Diaconie Oude Vrouwen- en Kinderhuis, des Vrijdags van elke week, des avonds ten zeven ure.
's Gravenhage, 1 November 1856.

**** Eene fatsoenlijke BURGER JUVFROUW, ruim 40 jaren oud, zag zich gaarne spoedig geplaatst als Huishoudster of ter verzorging van Moederloze Kinderen, of bij een bejaard Heer of Dame; zij heeft een zacht humeur, is godsdienstig, zindelijk en ordelijk op alle Huishoudelijke zaken, is niet ongenegen om voortelezen: in één woord, zij is in staat alles te verrigten wat in dergelijke betrekking voorkomt, en kan de beste getuigenissen produceren. Reflecterenden gelieven zich te adresseren met franco Brieven, onder Lett. J. H. M., aan den Boekhandelaar F. G. A. J. VAN WERKHOFEN, te Alphen a/d Rijn.**

**** De verpachting van 127 Percelen Veenland, in Noord-Holland, bij Oost-Graftdijk aan het Kanaal, ten overstaan van den Notaris C. METZELAAR, aangekondigd tegen den 10den November 1856, wordt UITGESTELD tot Maandag den 24sten November 1856, des voormiddags ten 11 ure, in het Oudezijds Heeren-Logement te Amsterdam.**
Kaarten en Conditien zijn bij bovengezegden, en bij de in de vorige Advertentiën genoemde Heeren Notarissen te bekomen. Brieven om inlichting zullen door den Eigenaar gaarne beantwoord worden. Op het terrein (waar men ten 9 ure van Amsterdam vertrekkende, ten 1½ ure aankomt) zal dagelijks aanwijzing geschieden.

**** HAARLEMMERMEER.**
Voor diegenen, welke van de tegenwoordige hooge prijzen der Granen, nog wenschen gebruik te maken, wordt de gelegenheid aangeboden, om dezelve met Stoomwerktuigen te doen dorschen en marktschoon afteleveren, wanneer het Graan tot digt aan de Ringvaart aangevoerd wordt. Van goeddragende Haver is c. 10 Mud per uur gedorscht.
Men is genegen het Stroo over te nemen.
Adres franco, aan den Heer BOEKE, Rusthof bij Station Vogelenzang.

**** Bij deze maak ik mijnen geachte begunstigers bekend, dat ik op den 1sten dezer de HANDEL in Steenkolen, Haarden- en Kachelhuakerij, aan mijnen Zoon P. STERKMAN heb overgedaan en mij verder zal blijven bepalen tot de bij het Statlon gevestigde IJZERGIETRIJ, Smederij, Fabrik van STOOM en andere WERKTUIGEN, BOUWKUNDIGE ORNAMENTEN en benodigdheden, Foursieraden, IJzeren Meubelen enz. enz. Beleefdelijk verzoekende zich aldaar, of op de Plaats, Wijk I, N°. 3, te adresseren, hopende dezelfde gunst te ondervinden, welke ik jaren genoten heb.
De Wed. A. STERKMAN.
's Gravenhage, November 1856.**

LIJNBAAN DE LANDBOUW
TE HAARLEM. Anegang N°. 34.
De ondergeteekenden maken aan hunne geëerde Begunstigers bekend, dat hunne sinds onheugelijke jaren bestaande LIJNBAAN verplaatst is van de Groote en Kleine Houtpoorten, naar de Amsterdamsche en Schalkwijkpoorten, en dat zij blijven voortgaan met het fabriceren van alle soorten van TOUW- en NETWERK, waarvan hun Winkel ruim voorzien is, alsook van onderscheidene behoeften voor den STAL en LANDBOUW, waartoe zij zich beleefdelijk aanbevelen.
N. VAN DER WAARDEN EN ZOON.

GESTICHT MEERENBERG, BIJ HAARLEM.

De Commissie van Toezigt over genoemd Gesticht zal bij inschrijving in het openbaar aanbesteden, ten huize van den Logementhouder A. Houtman, aan het Groote Houthek te Haarlem, op Zaterdag den 22sten November 1856, des voormiddags ten 10 ure, de levering van LEVENSMIDDELEN en andere BEHOEFTE, waarvan de hoeveelheid bij raming nevens elk Artikel is uitgedrukt.

1°. Voor 1 et 4 HALFJAAR 1857 benodigd:

15000 N. R. Rundvleesch.	50 N. R. Tabak 3e soort.
500 " " Kalfsvleesch.	30 " " 4e " "
4000 " " Boter.	50 " " Snuif.
3500 " " Rijst.	6 m. Pijpen (torentjes).
1350 " " Gort, gepareide.	16 " " (gew. l. gem. 38).
35 " " Mud, grove.	20 " " (korte).
30 " " Erwtten, graauwe.	260 N. R. Stijfsel.
30 " " " Capucijniers.	200 " " Blaauwvel.
30 " " " groene.	80 " " Lakmoes.
600 " " Suiker, brood of witte.	3000 " " Soda.
450 " " " blanke basterd.	25 " " Potasch.
600 " " " bruine.	1500 " " Zeegras.
175 " " Thee 1e soort.	4000 " " Ligs. roo.
300 " " 2e " "	26 N. Mud Haver.
250 " " Kolijstroop.	3 Riem Schrijppapier 1e soort.
1500 " " Suikerbakkers-Stroop.	3 " " 2e " "
200 " " Aardappelenmeel.	1 " " Postpap. 1e s. gr. form.
1500 " " Zout.	1 " " 1e s. kl.
500 " " Kan Azijn.	1 " " 2e s. gr.
20 " " Genua-Olij 1e soort.	1 " " 2e s. kl.
25 " " " 2e " "	200 N. R. gedroogde zoete App.
250 " " Patent " "	(in kwarten gesneden).
2340 " " Groene Zeepe.	100 " " gedroogde zure App.
2800 " " Kolij.	(geboord).
450 Vaten Bier ½ v. van 80 n. k.	100 " " gedroogde Peeren (in
1700 N. R. Leidsche Kaas.	haar geheel).
200 " " Zoemelksche Kaas.	25 " " Mud wit Zand.
1200 " " Rondvisch.	7 " " Schelp Zand.
1200 " " Zoutvisch.	3 " " Roode Bik.
200 " " Tabak 1e soort.	3 " " Brusselsche Aarde.
450 " " 2e " "	En

2°. Voor het 4e KWARTAAL 1857:

6000 N. R. Fijn Wittebrood.
10800 " " Grof Tarwen- of Kropbrood.
7500 " " Roggenbrood.

De monsters van eenige artikelen liggen ter bezigtiging aan het Gesticht, terwijl de voorwaarden van levering en betaling op franco aanvraag kunnen verkregen worden bij den Huismeester van het Gesticht te Bloemendaal, of bij den Secretaris der Commissie van Toezigt te Haarlem.
De Inschrijvings-Biljetten moeten behoorlijk en duidelijk op zegel geschreven (de prijzen per Ned. R., Mud, Kan, enz. uitgedrukt) gelegd worden in eene gesloten Bus, daartoe voorhanden ter Vergaderkamer der Commissie van Toezigt in het Gesticht, of franco en behoorlijk verzegeld toegezonden worden aan den Huismeester voornoemd, en bij hem zijn ingekomen, daags vóór de aanbesteding. Op den dag der aanbesteding zullen ook nog Inschrijvings-Biljetten worden aangenomen van 8 tot 10 uren voormiddags, in eene daartoe geplaatste bus, ten huize alwaar de aanbesteding plaats hebben zal.
Namens de Commissie van Toezigt voornoemd,
De Secretaris, A. VAN STRALEN.

**** AANBESTEDING EENER NIEUWE PASTORIE.**

Op Woensdag den 19den November 1856, des middags ten 12 ure, zal door HH. Kerkvoogden der Hervormde Gemeente te Geesteren, ten huize van D. Lubbers, aldaar worden **Aanbesteed:**
Het Bouwen van een PREDIKANTSWONING, te Geesteren.
Het Bestek ligt ter lezing in de Logementen te Borculo, bij Jufv. Martens; te Deventer, bij van der Stok; te Zutphen, bij A. Lijzen; voorts te Geesteren, bij M. Meilink, bij wien tevens de Teekening ter inzage is.
Aanwijzing in loco zal geschieden op den dag der Besteding, des voormiddags ten 9 ure.
Nadere informatie zijn te bekomen bij den Heer President Kerkvoogd G. BAAN, te Geesteren.

**** FINALE UITVERKOOP.**

Nog voorhanden eene partij breed VRIESBONT, BEDDEN BONTEN, Loostijk dubheldraads en Nankinets, afgepaste Luijers met Randen, Fransch Linnen Baptiste Zakdoeken in doosjes, Linnen Zakdoeken, Roode en Blaauwe Baaijen en nog eenige beste Molton Dekens, enz. enz. alles à contant tegen fabrieksprijs.
Haarlem, C. VAN ABS JHZ.
8 November 1856. Firma de Wed. J. H. van Abs en Zoon.

**** L I J D E R S.**

die aan de zoo hoogst onaangename kwaal lijdende zijn, bestaande in het ongevoelig afloopen van het Water, of daar mede gepaard gaande uitvloeiing, kunnen hiervan geheel genezen worden. Nadere inlichting met franco Brieven, onder Letter P., bij A. KNOOP, Klein Heiligland, te Haarlem.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY zijn het meest aanbevelenswaardig middel voor sterken aandrang van het bloed naar het hoofd. Meijufvrouw L. G., te Middelburg, was sedert ruim acht jaren lijdende aan sterken aandrang van het bloed naar het hoofd, tengevolge waarvan zij somtijds duizelingen kreeg, en als dood in hare kamer nederzeeg. Zij raadpleegde drie verschillende geneesheeren deswege, en volgde stiptelijk dezelve voorschriften, doch vond geen baat, zoodat men eindelijk haren dood te gemoet zag. Eindelijk besloot zij nog de *Pillen* van Holloway te gebruiken. Deze verbeterden spoedig haar geheel gestel, namen de kwade vochten weg en bewerkten eindelijk hare volmaakte genezing. Hare vrienden en kennissen stonden verbaasd over eene zoo in het oog vallende verandering van haar gestel: door den krachten en weldadigen invloed der *Pillen* van Holloway.
Zijn op franco aanvragen, à contant te bekomen bij J. M. van Renesse, te 's Hage; bij H. J. Giltay, te Dor-

drecht; J. Schoon, te Alkmaar; B. Adama, te Amsterdam; en bij J. Straatman, Hoofd-Depôt-houder, te 's Hertogenbosch: alsmede in Holloway's Etablissements te Londen, 244. Strand, en te New-York, 80 Maiden Lane.
Door het vermeerdert debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à f 0,80, f 1,85, f 3,00, f 6,75, f 13,50 f 20,55.
Potjes Zalf à 0,80, 1,85, 3,00, 7,05, 13,85, 20,20.

**** Door ziekelijke omstandigheden UIT DE HAND TE KOOP, om met 1°. Mei 1857 te aanvaarden:** Een hecht, sterk, weldoortinnend en goed onderhouden HUIS en ERVE, staande in het beste gedeelte van Haarlem, waarin de *Grossierderij in Wijnen en Sterke Dranken*, met goed succes wordt uitgeoefend, zijnde het Huis voorzien van royale Beneden- en Bovenkamers, welke laatste verhuurd zijn voor f 300 - in het jaar. Voorts groote Kelder, Pakhuis, royale Winkel en voorzien van alle Commoditeiten tot een fatsoenlijk Huis behoorende. Des verkiezende kan men de helft der Koopsom op het Perceel gevestigd houden. Nadere informatie met franco Brieven, onder Letters A. Z., aan het Bureau Handelsblad.

**** UIT DE HAND TE KOOP:**

Een aangenaam gelegen HUIS met TUIN, KOEPEL en SCHUUR, aan de Wandelingen of het Nieuwe Werk te Utrecht, goed betimmerd en net onderhouden. Het Huis heeft drie Benedenkamers, Zolder met twee afgeschoten Kamertjes, Keuken, Kelder, enz. enz. Te aanvaarden Februarij of Mei e. k., en te bevragen bij den Notaris DWARS, te Utrecht. Brieven franco.

**** UIT DE HAND TE KOOP:** Een goed onderhouden wellopend Mahonyhouten BILLARD met volkomen TOEBEHOREN, alsmede acht draad RAMEN, zoo goed als nieuw, breed 2½ Ned. El., hoog bijna 2 El., en twee DEUREN met Draadramen, breed 1 El., hoog bijna 2 El., met Paal- en Lijstwerk, gebruikt geweest voor eene Menagerie. Met franco Brieven te bevragen, bij den Timmerman J. v. d. WEIDEN Az., Gierstraat te Haarlem.

**** UIT DE HAND TE KOOP,**

door bijzondere omstandigheden: Eene in volle werking zijnde TIMMERMANS-WINKEL, die onheugelijke jaren een goed burger bestaan opleverde en nog met goed succes wordt uitgeoefend. Ter nadere informatie adresseren men zich met franco Brieven, onder Lett. E. Z., bij den Boekhandelaar A. HOOGEBOOM, Reestraat te Amsterdam.

**** VOOR GENEESKUNDIGEN.**

Op een welvarend Dorp in Noord-Holland, ressort Haarlem, wordt eene GENEES-, HEEL- en VERLOSKUNDIGE ZAAK, benevens HUIS en APOTHEEK, ter overneming aangeboden. Brieven franco, onder de Letters V. B., bij den Heer J. HOOLA van NOOTEN, Apotheker en Chemist, te Edam.

**** TE KOOP:** Een extra best RIJ-PAARD, Schimmel-Merrie, oud 7 jaren, goed gedresseerd en mak bij alle Exercitien, Manoeuvres en Vuren door Infanterie, zeer geschikt voor een Hoofdofficier van dat Wapen, met compleet Harnachement, Schabrak enz. Adres, franco Brieven, onder Letter S., bij W. J. DE JONGH, Kantoor-Boekverkooper, in de Koningstraat, te Arnhem.

**** OP RECTERLIJK GEZAG.**

VERKOOPING te Haarlem, op Vrijdag den 14den November 1856, des voormiddags ten elf ure, ten overstaan van den Deurwaarder S. J. HOEKSTRA, van ongeveer 3500 Mudden COAKS, liggende in Pakhuizen in de nabijheid van het water. *Alles wordt verkocht om contant Geld, doch zonder betaling van opgeld.* Informatie te bekomen ten Kantore van genoemden Deurwaarder, aan de Oudegracht, Wijk 3, N°. 146, en van den Procureur Mr. F. L. WILLEKES MACDONALD, aan de Kleine Krocht, te Haarlem.

**** R. L. SCHOLTEN en J. R. SCHOLTEN, Make-lars, presenteren als lasthebbende van hunne Meesters, ten overstaan van den Heer B. D. BEETS, te Verkoopen, op Maandag den 17den November 1856, des avonds ten half zes ure, in den Brakke Grond, in de Nes, te Amsterdam:**

491 Bondjes Venetiaanschen HENNEP. P. C.
Liggende zoo als nader door Notitie zal worden aange-wezen en aldaar op den Verkoopdag voor een ieder te zien.

**** KACHEL VERKOOPING,**

TE HAARLEM, IN HET VERKOOP-LOKAAL.

ENGESMET en SARLET, zullen verkoopen, op Dingsdag den 18den November 1856, en volgende dagen: KACHELS en HAARDEN, eene aanzienlijke partij MANUFACTUREN, voorts: MEUBILAIRE GOEDEREN, Linnen, Kleedren, Goud, Zilver, en hetgeen verder TE KOOP zal aangeboden worden. Dagelijks worden de GOEDEREN aangenomen.

**** OPENBARE VERKOOPING VAN UTMUNTENDE LANDERIJEN.**

CORNELIS HONDIUS, Notaris te Zaandam, zal, op Donderdag den 13den November 1856, des avonds ten 6 ure, in de Herberg *het Huis Assenburg*, te Assendelft, Veilen en Verkoopen: Ruim 19 Bunders allerbest WEI- en HOOILAND, liggende in den *Kaag, Buitenhuisen* en *Zuiderpolder* onder de Gemeente Assendelft, grootendeels aan het Wijkmeer en onder IJ. Breder bij Biljetten omschreven en nader onderrigt ten Kantore van den Notaris Hondius voornoemd. Brieven franco.

**** PUBLIEKE VERKOOPING.**

C. DONKER, Notaris te Benningbroek, zal op Maandag den 17den November 1856, voormiddags 10 ure, in de Herberg *de Roode Leeuw*, te Aardswoud, publiek ter verkoop aanbieden: Eene HUISMANSWONING, BOET, ERF en diverse Percelen zeer vruchtbaar BOUW- en WEILAND, staande en gelegen te Aardswoud, te zamen groot 15 Bunders en nagenoeg 34 Roeden. Informatie zijn verkrijgbaar ten Kantore van den Notaris Donker voornoemd.

**** D. DE VRIEND, J. FEIJJE, G. E. VAN RIET, E. P. M. HEUKENSFELDT SLAGHIEK en P. H. J. FEIJJE, Makelaars, zullen op Maandag den 8sten December 1856, des avonds na half zes ure, in het voormalig O. Z. Heeren-Logement, te Amsterdam, ten overstaan van den Notaris T. J. VAN RIET, Verkoopen:**
Een hecht en sterk gebouwde HUISMANS- of BOE-

RENWONING, genaamd **NOOIT GEDAAN**, met annex Stalling voor 32 stuks Hoornvee, groot Hooihuis met Stalling voor 5 Paarden, en verder Getimmerten en Aanhoorigheden, met deszelfs Erf, Werf, Boomgaard en een gedeelte Moestuyn, staande en gelegen aan de Noordzijde van den Osdorperweg, in de Gemeente Sloten, Provincie Noord-Holland, benevens de achter, om en nabij die Huizingen gelegen onderscheidene Percelen WEI- en HOOLAND en POLDERWATER, mitsgader een strook BOSCH en een strookje GROND met Houtgewas, te zamen ter grootte van 44 Bunders, 53 Roeden, 20 Ellen.

Breeder bij Biljetten. Te bezigtigen dagelijks, behalve Zondags, van 10 tot 3 ure, mits zich anmeldende bij den tegenwoordige Bewoner **NICOLAAS SCHOUTEN**.

De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditie zullen vier dagen vóór, alsmede op den Verkoopdag des voormiddags ter inzage liggen ten Kantore van bovengemelden Notaris, op de Keizersgracht, bij *Felix Meritis*, en Kopij derzelve bij den Notaris Mr. H. A. F. D. VAN MEEUWEN, aan het Spaarne, te Haarlem.

* * Bij P. ENGELS, is verschenen:

J. H. SCHOLTEN.
DOGMATICES CHRISTIANAE INITIA.
IN AUDITORIUM USUM
EDITIO SECUNDA.
Pars formalis. f 1.
Pars *Materialis* is ter perse.

Prof. J. H. SCHOLTEN. Geschiedenis der christelijke Godgeleerdheid gedurende het tijdperk des Nieuwen Testaments, ten dienste der akademische lessen. f 1,30.

Historisch-kritische inleiding tot de Schriften des Nieuwen Testaments, ten gebruike bij de akademische lessen. Tweede vermeerderde druk f 4,50.

De leer der Hervormde Kerk in hare grondbeginselen, uit de bronnen voorgesteld en beoordeeld. Twee Deelen met register. Derde vermeerderde druk f 11,70.

KARL SCHWARZ. GESCHIEDENIS DER JONGSTE THEOLOGIE in hare hoofdtrekken geschetst. Naar de 2de uitgave uit het Hoogduitsch vertaald door *Chr. Krabbe*. Met een woord tot inleiding en aanbeveling van Prof. J. H. SCHOLTEN. *Eerste stuk* f 1,50.

Met nog een stuk van gelijken omvang en prijs, zal dit werk compleet zijn.

HERVORMINGS LEERREDENEN.

J. H. SCHOLTEN, de onverdraagzaamheid in de Godsdienst. Leerrede over Hand. IX 1^a. f -,30.

W. A. VAN HENGEL, Leerrede over den wensch van Salomo bij de inwijding van den Jeruzalemschen Tempel, als den onzen bij de gedachtenisviering van den Muisterschen vrede, naar aanleiding van I Kon. VIII: 57^a. f -,30.

F. C. J. VAN GOENS, Dr. en Theol., Le Prix de la Réformation. Sermon sur Apoc. III: 11. f -,40.

* * **VONDEL-PRACHTUITGAAF.**

Eene Intekening op dit WERK wordt ter overneming aangeboden, zijnde de 30ste reeds verschenen Afleveringen voor een **prijsje** te bekomen. Te bevragen bij D. J. WILTERDINK, Boekhandelaar te Deventer.

* * Voor f 1,25 in plaats van f 5,50.

HET PROEFONDERVINDELIJK CHRISTENDOM,
door **ATHANASE COQUEREL**,

Predikant te Parijs,

vroeger te Amsterdam, 2 Dln. groot 8° 576 Bladz., in Linnen Band en vergulden Rugtitel. Voorhanden en door alle Boekhandelaren te verkrijgen bij P. C. HOOG, te Rotterdam.

ST. NICOLAAS- EN NIEUWJAARS- GESCHENKEN.

I. **DS. J. A. ENGEL**, GEDACHTEN EN BEELDEN. Een Deeltje. In geperst linnen Band. Prijs f 1,25.

II. **W. J. VAN ZEGGELEN**, KOEN VERKLAT MET ZIJN GEZELSCHAP, OP REIS NAAR DE PAARIJSCH TINTONSTELLING in 1855. Prijs f 1,25.

III. **LOSSE BLADEN VOOR DE JEUGD.** 24 vellen Geïllustreerd met Houtsnede en Steendruk-Platen, Muziekstukjes, benevens 12 extra blaadjes met allerlei Aardigheden, Rekenkundige Voorstellen, Charades, Anecdotes, Rebus, enz. Prijs per jaargang, met inbegrip van een SchuifPortefeuille, om de bladen te bewaren, f 3,90. Uitgaven van H. NIJGH. Alom te bekomen.

* * H. R. VAN ELK, te Dordrecht, heeft uitgegeven

GOEDKOOPSTE en VOLLEDIG

ZAKWOORDENBOEK.
Fransch-Hollandsch en Hollandsch-Fransch.

Dit zeer goedkoop ZAKWOORDENBOEK, dat door deszelfs volledigheid boven vele andere uitmunt, wordt aan belanghebbenden zeer aanbevolen.

De Prijs is f 1,30 ingenaaid, en f 1,50 in net en sterk Linnen-Bandje gebonden.

* * Heden ziet het licht, bij C. L. BRINKMAN, Hartenstraat te Amsterdam:

DE LEER DER HERVORMDE KERK

eenvoudig verklaard, vooral ten behoeve van den Landman, door **JACOB ROTZE**, oud Lid der Plaatselijke School-commissie op 't Zand. 223 blz. post 8°. f -,90

* * Bij G. DE GEUS, te 's Gravenhage, komt van de pers:

ROSE CLARK

DOOR

FANNY FERN.

Eén groot 8° Boekdeel met keurige Plaat. Prijs f 2,90.

* * Door de ERVEN LOOSJES, Boekhandelaars te Haarlem, is aan de Intekenaren verzonden en alom verkrijgbaar gesteld:

AFBEELDINGEN.

TEN GEBRUIKE BIJ HET ONDERWIJS IN DE NATUURKUNDE, door

A. KOOT,

Onderwijzer te Haarlem.

Onder medewerking van W. M. LOGEMAN.

1°. Aflevering. Plaat 1—6. Prijs f 1,50.

Deze afbeeldingen worden berekend op omstreeks 40 Platen, waarvan elke maand eene Aflevering van vier tot zes Platen het licht zal zien, zoodat het geheele werk in één jaar compleet is. Iedere Plaat wordt berekend tegen 25 Cents en het geheel zal den Intekenaren niet meer dan **tien Gulden** kosten, daar deze gratis zullen ontvangen, wat boven de 40 Platen uitkomt. De Intekenaren verbinden zich voor het geheele werk: afzonderlijke Platen zijn niet verkrijgbaar.

Om aan den wensch van velen te voldoen, heeft de Heer **KOOT** na het verschijnen van het proefblad in overleg met den Heer **W. M. LOGEMAN** besloten, diens voor Nederland bewerkte **Grondbeginselen der Natuurkunde** van Dr. CRÜGER, zooveel mogelijk als leidraad te nemen; terwijl het in het belang van het werk der III. Intekenaren aangenaam zal zijn, dat het gezamenlijke overleg zoowel eene goede keuze waarborgt, als eene juistheid van teekening, die de Heer **KOOT** nu veelal naar de Natuur nemen kan. Bij deze Aflevering is gevoegd eene verklaring der Platen. Met 15 November e. k. verschijnt de 2° Aflevering. Bij alle Boekhandelaren staat de intekening open en is de 1° Aflevering ter inzage te bekomen.

* * Nieuwe Boeken 1856, uitgegeven bij B. DEKEMA, te Utrecht:

I. **DE WOODLOOPER**, Schetsen en Tafereelen uit de Wouden en Prairien van Amerika, door GABRIEL FERRY, 2 deelen. f 5,90.

II. **MAJOOR GAHAGAN'S** ontzettende Avonturen, en de nootlottige Laarzen, door THACKERAY. f 2,00.

III. **VOLKS-GENEESKUNDE**, nieuwe en eenvoudige wijze om de meeste Ziekten spoedig en gemakkelijk te genezen, benevens eene aanwijzing om de Geneesmiddelen zelf te bereiden, door Dr. RAISPAIL, Hoogleeraar te Parijs, naar de 30ste Fransche en 4de Hoogduitsche uitgave, bewerkt door een Docter in de Geneeskunde. f 1,25.

IV. **DE EERSTE LEVENSDAGEN VAN HET KIND**, raadgevingen aan Ouders, Bakers enz., door Dr. BESSER. f 0,70.

V. **ZAK- WOORDENBOEK** der geregelijke geneeskunde, door Dr. MULLER. f 1,25.

VI. **DE SCHEIKUNDE**, door Dr. WAGNER, bevattelijk voorgesteld en door 86 figuren opgehelderd. f 5,00.

VII. **HARTSGEHEIMEN**, Zangen der liefde, door CORNELIUS. f 0,90. Prachtig gebonden. f 1,20.

VIII. **DE VROUW**, en hare bestemming, Wenken over vrouwelijke opvoeding door LUISE BÜCHNER. f 1,25.

IX. **PRACTISCH ONDERRIGT**, om de meeste in gebruik zijnde Kaart-, Bord- en Bal-Spelen grondig te leeren met een tarief voor het Boston-Spel. f 1,25

* * Bij J. DE LANGE te Deventer ziet het licht:

DE FAMILIE MAILLY.
Roman van **NICOLAUS JOSIKA.**

UIT HET HOOGDUITSCH VERTAALD DOOR S. S.

2 Deelen, groot 12mo. Prijs f 2,90.

* * Door S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, is op heden uitgegeven en verzonden:

DE GODSDIENST IN HET LEVEN

VOORGESTELD IN

NOVELLEN,

DOOR

J. HOEK.

(Schrijver van *Mina en Betsy*, de *Familie Ploegers*, enz.) 2 Deeltjes, bevattende ruim 600 Bladz. druks; met Vignet in Staal. Prijs f 3,20; keurig gebonden à f 3,80.

* * Bij H. J. VAN KESTEREN, te Amsterdam is te bekomen:

RIJMBUNDEL VOOR SCHOOLKNAPEN.

Eene verzameling van keunige dichtstukjes voor de jeugd, door C. C. WETTER, Prijs 60 Cents.

* * Door J. NOORDUYN EN ZOON te Gorinchem, is uitgegeven:

DE OORSPRONG VAN LOEVESTEIN en **MONNIKENLAND**, met geschiedkundige aantekeningen, door VAN DAM VAN BRAKEL.

* * Bij W. BECKING te Doesborgh is verschenen, de 11^e Aflevering van het Godsdienstige Maandschrift:

HET BROOD DES LEVENS,

CHRISTELIJKE OVERDENKINGEN.

Inhoud: Eene Apostolische vermaning, door D. J. GULDEN. Kain, de Broedermoorder door Dr. A. W. v. CAMPEN. Een Vloekpsalm, door H. A. C. DENIER VAN DER GON. Prijs per 12 Aflev. f 2,50.

* * H. A. M. ROELANTS, te Schiedam, heeft uitgegeven:

PAPILLOTEN

OP DE

KAPTADEL VAN MARY.

Klein 8°. formaat, in Kartonnen Bandje, met gekleurden omslag. f 1,30

ROSA EN GERTRUDE

DOOR

R. TÖPFFER.

Groot 12° formaat. Prijs. f 1,20.

Hetzelfde Werkje in Linnen Band. f 1,60.

Deze beide Werkjes behoeven, wat inhoud en uitvoering aangaat, geene aanbeveling, en zijn uitnemend geschikt tot Cadeaux, bij alle mogelijke gelegenheden.

Een nieuwe, oorspronkelijke Roman.

Heden is door J. C. LOMAN JR., te Amsterdam,

uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

EEN HAAGSCHE JUFFER,

HISTORISCHE

SCHETS UIT DE ZEVENTIENDE EEUW.

DOOR

H. J. SCHIMMEL.

Twee Deelen, post 8°, met twee Platen, naar Teekeningen van Ch. ROCHUSSEN. Prijs f 2,90.

Wie wil niet gaarne een' fatsoenlijken Brief leeren schrijven?

„Aan den stijl herkent men den man”

zeide een groot Geleerde, en hij had wel gelijk. Die geen goeden Brief kan schrijven, kan geen aanspraak maken op den naam van fatsoenlijk Man; al wie die kunst leeren wil, bestede slechts EEN GULDEN en koope het

Volledig Brievenboek van Claudius,

waarin hij alle mogelijke voorschriften van Brieven, toepasselijk op alle omstandigheden des levens, en regels omtrent het Briefschrijven zal aantreffen.

Hoewel dit Boek pas is uitgegeven, zijn er reeds DUIZENDEN Ex. van verkocht, omdat het zoo **Goed** en zoo **Goedkoop** is.

Het is bij **H. C. A. CAMPAGNE**, te Tiel, en verder in alle Boekwinkels te bekomen.

* * Bij G. B. VAN GOOR, te Gouda, zien het licht Aflevering Vijf en twintig en Zes en twintig eener **PRACHTUITGAVE** van den

BIJBEL VOOR DE JEUGD.

TAFEREELEN UIT DE GEWONE GESCHIEDENIS

CHRISTEN- HUISGEZINNEN.

J. H. van der PALM.

Compleet in 3 Deelen of 30 Afleveringen met even zoo vele STAALPLATEN naar Schilderijen der beroemdste Meesters, eene KAART VAN PALESTINA, het PORTRET van den Schrijver en eene Inleiding van een zijner Leerlingen.

Maandelijks verschijnen twee Afleveringen tegen den zeer geringen Prijs van 55 Cents per Aflevering.

Onder de meest populaire Werken van Stichtelijken Inhoud behooren voorzeker **VAN DER PALM'S BIJBELSCH TAFEREELEN**, „een Werk van zeldzame verdiensten, waarin de moeilijkste zaken aan het helderst licht gebragt worden, met eene bevalligheid, die alle lezers, ook de min vatbare, aantrekt en boeit, met een overvloed van geleerdheid, die nergens verkwist, nergens met opzet getoond, maar veeleer verborgen wordt voor het gezigt der menigte,” eigenschappen, waardoor deze onschatbare nalatenschap van Nederland's geliefdste *Folksschrijver* en *Folkspredenaar* tot een onmisbaar **HUIS-BOEK** voor *Christelijke Gezinnen* is geworden.

Eene nieuwe, smaakvolle uitgave, waaraan, wat Typografische Uitvoering en keuze van Platen betreft, kosten noch moeite gespaard zijn, zal dus zeker hoogst welkom zijn en bijdragen tot opwekking en uitbreiding van Huisselijke Godsdienst en lust voor degelijke lectuur.

De Uitgever rekent dan ook op den bekenden Godsdienstzin zijner Landgenooten, ten einde een debiet te vinden, aan de belangrijkheid der uitgave geëvenredigd.

* * Mijne Moeder is van zware rheumatiek in den arm, mijn Zwager van lendenpijn door het gebruik der **GOLDBERGSCHE KETTINGEN** genezen. Delft, 6 October 1856. J. T. WAGNER.

Alle rheumatische ziekten, verlammingen, gewrichtspijn, hoofdpijn, oorspin, kiespijn, maagpijn, krampkoliek, kramp in de borst en in de kuit, knuultelicht, verstijving in de leden, lendenpijn, aangezigtspijn, zenuwziekten, worden zeker en spoedig door **GOLDBERGER'S KETTINGEN** genezen. Zij kosten f 1,80, f 2,70, f 3,60, f 5,40. **OORMAGNETEN** f 1,80 het paar.

VERKOOPHUIS en de bekende **Depôts**. (11/10 56.)

Te Haarlem, bij JOIL ENSCHEDE EN ZONEN.